

En Nye Viise,
om den frunderlige
og mærkelige Spaadom
af Martin Zadeck,
~~Martin~~
en Vidser ved Slotthuen,
som i sit Alders 106 Aar
.... 1769 i Hærværelse af
sine Venner har spaaet
og sagt.

Trykt Anno 1770.
[Trouw.].

V box 31:919

En
Nye Wiise

om

Den forunderlige og mærkelige

Spaadom

af

Martin Sadeck

En Svidser ved Solothurn, som i
sit Alders 106 Aar før hans Død den
20de Decembr. og efter hans Død den
22de Decembr. 1769. i Nærværelse af
sine Venner har spaaet og sagt.

Kiimvdiis forfattet efter den af det Tydske
Sprog oversatte Historie,

Under den Melodie:

See, hvor det paa Dagen lider, &c.

Eller:

Stille alle Verdens Kanter etc.

[Thiem] Trykt Aar 1770.

V box 31:919

I.

Læser! hør, jeg vil fortælle Zadecks Spaadom her for dig; Men du maae dog selv udvælle, Om den er paalidelig. Jeg Historien dig viiser, Som den Lyset skuet har (1), Og dens Indhold dig anpriser, Da den er særdeles rar.

2. Martin Zadeck høyt af Alder (2) Paa sit Livs sidste Dag Sine Venner sammenkalder, Og med Hiertens Velbehag Dem en Spaadom aabenbarer Om hvad, som herefter skeer; Beer, de ingen Møye sparer, At den samme Lyset seer.

Zadecks Spaadom.

3. Giv agt Venner! jeg vil sige Om det som herefter skeer: I skal skue fæle Krige, Som tiltager meer og meer. Første fem Aar, som forløber Blir saa næreløs en Tid, At enhver sin Mangel rober, Hav og Veirligt blir ublid.

4. Men naar fem Aar er til Ende, Kommer Handelen i Floer; Da man og for sandt vil kiende Det, som ellers mange troer: At vor Jord den flux omløber, Men at Solen stille staaer; Man da Veirets Smukhed prøver Og de allerbeste Aar.

5. In-

(1) Den er oversat af Tydsk og trykt 1770. og kan ogsaa faas tilkøbs, om den finder Liebhabere.

(2) 106 Aar gammel, boende ved Solothurn i Svidserland; Han har boet siden 1739. i Alpebjergene, levet som en Eremit, og ernæret sig af Urter og Rødder.

5. Inden ti Aar Verden vinder Da en ny Anseelse; I vort Seculo man finder Glæde, Fred, Fornøelse (3). Guldets Glands og Rigdoms Sager, Man da lidt kun agter paa, Men Guds Godhed Folk indtager, Og Guds Ord vil Fremgang faae.

6. I Evropa Guds Navn bliver Herliggiort, og Enighed Der hinanden Haanden giver, Og man lever da i Fred. — Tyrken taber al sin Bælde I Africa og Asien; Constantinopel (4) maae undgiælde, Uden Sværdslag tages ind.

7. Hunger, Evdragt, Pest og Jammer Har Torkiets Pragt omvendt; Hovedstaden man annammer, Førend næste Aar blir endt. Torken af Evropa jages, Til Marocco flygter hen (5). Af Venetier indtages Grækenland da flux igjen.

8. Polen derpaa ogsaa nyder Ganske nye Anseelse; Mange Tydsk sig der fryder. — Edle Danzig! hvad mon skee? Du blir stor, ja stor af Bælde, Al Evropa roser dig; Du før værdig var af Elde, Og har ey udøvet Svig.

9. O I Torker! I maa vige Belgrad, heele Ungaren; Eders Frygt er uden Lige, I ej blomstrer mere; men Eders Moscheer blir øde, Eders Alco-

(3) Dette skal ske inden det 1800de Aars Begyndelse.

(4) Den Tyrkiske Kejsers Mustapha 3. Residens-Stad.

(5) Førend 1771. Aars Udgang skal Torkerne have tabt alle sine Lande i Evropa, og retirere sig til Tunis, Fez og Marocco.

Alcoran blir skændt; I af Ungarn blir udbrødd,
Og af eders Magt blir endt.

10. Mahomet, som før mon braske, Har da
endt sit Regiment, Ja hans Been blir gjort til
Aske, Og hans Res-Tempel brændt. — Liljen
sine Greene strækker Over al Italien, Ja den
Kirke-Staten svækker; Tænker! seer! jeg tier; men

11. Nogle Spanfkes Parti tager, Nogle til
de Franske gaar; Geistlig Orden man forjager,
Som har staaet i mange Aar. — Sverrig nye
Guld-Gruber finder, Og det meget magtigt blir,
Staten største Lykke vinder, Eager til i Pragt og
Ziir.

12. Danmark vil end større blive; I Africa
og Asien Hedningersig undergive Danskes Magt,
og blir omvendt, Og Glds Ord skal der florere,
Ja fra Morgenlandene Skal tre Magters Sloder
være, Som da Africa vil see.

13. Ja, de Africa indtager, Og det lægger
under sig, Hedendommen de forjager Og i alt er
lykkelig. — Rom, o ney! jo! viid dog dette Frans-
ske vil indtage dig; Liljen vil dog Rod en sætte,
Men maae snartlig give sig.

14. Skiebnen derpaa Indskand byder En
forenklet yndig Fred. Rusland, Sverrig, Dan-
mark nyder Rigdom og Lyksalighed; Man orien-
talske Sager Finde skal i disse Land; Skatter, de
fra Torken tager, Sætter dem i herlig Stand.

15.

15. Benedig vil da og blive Overmaade lyk-
kelig, Ja dens Magt saa høyt vil stige, Den en før
har været slyg; Tartarerne gaae da under, Pest
og Hunger qvæler dem, Mod sig selv som glubfke
Hunder De heel grusomt fare frem.

16. Candia et Kongerige Benedig igien da
faar, Torkens Guld til den maa vige, Ja dens
Magt slet undergaaer. Men i Svidserland da
trives Alting i den største Flor, Men fra Africa
da skrives, At der Jordskælv alt omsnoer.

17. Ja, at Stæder gaae til Grunde Af Vand-
floder og Jordskælv; Man i Persien da funde, Ja
at Store-Mogul selv, Samt al Moheland vil an-
tage Herrens sande Dyrkelse, Alt Afguderer for-
jage, Tiene vil den Hønyeste.

18. En Evropæisk Konge bringer Asien da
under sig; Alting vel for ham gesinger, Han i alt
er lykkelig. Mahomet maa gaae til Grunde, Ly-
set gaar af Mørket frem, Himlens Forsyn vil
forunde, Nattens Mørk blir Dag hos dem.

19. See, Jerusalem indtages! Christne
der sit Sæde faae, Saracenerne forjages; Da
man og vil stræbe paa, At man kan en Brynd op-
grave, Hvor en tyrkisk Mosche staaer, Der skal
Skiebnen det saa lave En fort Steen man flue
faaer.

20. Mennesk-Magten kan dog ikke Udaf Stæ-
det rokke den; Man med Krud maa den borsfikke
Og

Og da finder man igien Salomons kostbare Sager, Millioner af Bærdi (6); Al den Skat man der opdager, Næsten er utællig.

21. Tyrken da af Brede snyser For de Christne Fremgang faaer, Men de derhos hæftig gysere Deres Magt slet undergaaer; Naar Constantiнопel bliver Taget ind, man ogsaa der I et græskif Pallads bliver Baer, hvor der en Riælder er.

22. Man i denne Riælder finder En hvidagtig Marmorsteen; Paa et Kors man Stenen kiennder, Og det Navn er sat paa den (7), Under den staaer en Sølvkiste Med Guld og Demanter i, Hvori findes skal tilviffe Femti Millions Bærdi.

23. Romersk Keyserdomme bliver Endnu mere lykkelig, Ey i Bælde estergiver Femte Carl lykkelig. — Nazareth (8) blir og opbygget Udi det forjættede Land; Christne skal der boe betrygget, Leve i en herlig Stand.

24. Christendommen skal florere, Jnden tvende Hundred Aar, Da skal Asien og være Christnet — naar den Tiid forgaar, Skal der mange Under skues, Opstaae mange Riættene, Ordets Klarhed underkues Og man Kiendetegn skal see,

25. At da Herrens Dag fremtræder, Verdens

(6) Under en firkantet stad fort Marmorsteen skal findes den viise Salomons Skat af 180000 Millioner Ducaters Bærdi.

(7) Sophia Imperatrix. I Kisten skal være Edelstene og Guld af 50 Millioner Daleres Bærdie.

(8) Den skal worde en Tydsk Mil i Omkreds.

dens Ende nærmer sig; Dog jeg mig i Aanden glæder, At jeg ersaa lykkelig: Mine Been i Graaven vorder Ey lagt mange Hundred Aar, Men skal efter Herrens Ordre, Snart af Jordens Skib opstaae.

26. Mine Venner! jeg jer beder I min Spaadom dølger ey, Men at I umager eder Og fortæller den, som jeg Den for eder har forkyndet, Jeg den ey fortie kan; Og en Drift har mig tilskyndet, At den blir kundgiort hver Mand.

27. Kiære Venner! efterjager Den forborgne beste Skat, Da, naar I dens Sødhed smager, Skal I finde Dag og Nat Den Fornøjelse og Være, Man i Livet ønske vil, Og I kan fornøyet være Med hvad GUD jer føyer til.

28. Jeg endnu et Tegn vil sige, At min Spaadom den blir sand; Jeg nu døer, men I skal vide I faar høre nok engang Denne Spaadom, som jeg tæller, Naar jeg er to Dager død. — Martin Zadeck dem befaler GUD! — en stille Slummer nød.

29. Kloffen otte han fuldender Denne Spaadom, som er sagt; Kloffen ni man død ham kiennder, Og paa Ligeben blev lagt. Nu hvad skeer? to Dage efter Just paa samme Kloffeslæt, Faar den Døde atter Kræfter, Som han selv har før forjætt (9).

30.

(9) Den 20 Dec. 1769. Kloffen 9. døde han, og den 22 dito Kl. 9 om Aftenen stod han op af Ligbrættet, gif ind i Stuen, satte sig ned paa en Stool og fortællede sine Venner denne Spaadom anden Gang.

